

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR REVOLUT BANK UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2022-07-27 Nr. 429-336
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *Revolut Bank UAB* (buvusi *Revolut Payments UAB*¹) (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2021 m. lapkričio 17 d. pareiškėjas ir bankas sudarė mokėjimo paslaugų teikimo sutartį (toliau – Sutartis), kurios pagrindu pareiškėjui buvo atidaryta mokėjimo sąskaita Nr. **** (*duomenys neskelbiami*) (toliau – *Revolut* sąskaita).

Nuo 2021 m. lapkričio 22 d. iki 2021 m. gruodžio 2 d. pareiškėjas iš *Revolut* sąskaitos atliko šias septynias mokėjimo operacijas (toliau visos kartu – ginčijamos mokėjimo operacijos):

- 1) 2021 m. lapkričio 22 d. 2 411 GBP mokėjimo operaciją (toliau – ginčijama mokėjimo operacija Nr. 1) gavėjui (*duomenys neskelbiami*) (toliau – gavėjas Nr. 1);
- 2) 2021 m. lapkričio 23 d. 14 830 PLN mokėjimo operaciją (toliau – ginčijama mokėjimo operacija Nr. 1) gavėjui (*duomenys neskelbiami*) (toliau – gavėjas Nr. 2);
- 3) 2021 m. lapkričio 23 d. 570 PLN mokėjimo operaciją (toliau – ginčijama mokėjimo operacija Nr. 3) gavėjui (*duomenys neskelbiami*) (toliau – gavėjas Nr. 3);
- 4) 2021 m. lapkričio 25 d. 3 367 GBP mokėjimo operaciją (toliau – ginčijama mokėjimo operacija Nr. 4) gavėjui (*duomenys neskelbiami*) (toliau – gavėjas Nr. 4);
- 5) 2021 m. lapkričio 30 d. 19 700 PLN mokėjimo operaciją (toliau – ginčijama mokėjimo operacija Nr. 5) gavėjui (*duomenys neskelbiami*) (toliau – gavėjas Nr. 5);
- 6) 2021 m. gruodžio 2 d. 20 000 PLN mokėjimo operaciją (toliau – ginčijama mokėjimo operacija Nr. 6) gavėjai (*duomenys neskelbiami*) (toliau – gavėjas Nr. 6);
- 7) 2021 m. gruodžio 2 d. 5 000 PLN mokėjimo operaciją (toliau – ginčijama mokėjimo operacija Nr. 7) gavėjui Nr. 6.

Gavėjų mokėjimo sąskaitos, į kurias buvo pervestos ginčijamų mokėjimo operacijų sumos, taip pat atidarytos banke.

2021 m. gruodžio 3 d., po to, kai buvo įvykdyta ginčijama mokėjimo operacija Nr. 7, bankas kreipėsi į pareiškėją ir paprašė pateikti jo gaunamų lėšų kilmę ir šaltinį pagrindžiančius dokumentus. Tą pačią dieną pareiškėjas pateikė bankui ekrano nuotrauką, kurioje matomos pareiškėjo atliekamos investicijos (toliau – nuotrauka), tačiau kitos informacijos ir (ar) dokumentų pareiškėjas bankui nepateikė.

Nustatęs, kad pareiškėjo pateikta nuotrauka yra nepakankama jo gaunamų lėšų kilmei ir šaltiniui nustatyti ir patikrinti, bankas 2021 m. gruodžio 6 d. pakartotinai kreipėsi į pareiškėją, nurodydamas dokumentų sąrašą, kurį pareiškėjas turėtų pateikti, kad bankas galėtų patikrinti lėšų kilmę ir šaltinį.

2021 m. gruodžio 15 d. pareiškėjas elektroniniu paštu pateikė bankui prašymą grąžinti ginčijamų mokėjimo operacijų sumas, nurodydamas, kad ginčijamos mokėjimo operacijos buvo atliktos platformai *Nova Commercial Finance* (toliau – NCF platforma), kuri, nors ir gavo šias lėšas, pareiškėjui sutartų paslaugų taip ir nesuteikė. Prašyme nurodė, kad 2021 m. lapkričio 1 d. NCF platformos atstovas pateikė pareiškėjui investavimo pasiūlymą, kartu pasiūlydamas atsidaryti šioje platformoje investavimo sąskaitą ir įsigyti platformos teikiamas mokymo ir konsultavimo

¹ *Revolut Payments UAB* buvo reorganizuota, ją prijungiant prie *Revolut Bank UAB*, todėl nuo 2022 m. liepos 1 d. *Revolut Payments UAB* teisės ir pareigos pagal jos sudarytas galiojančias finansinių paslaugų ir kitas sutartis, įskaitant iš šių sutarčių kilusius ginčus, perėjo *Revolut Bank UAB*.

paslaugas. Norėdamas pradėti naudotis NCF platformos paslaugomis ir atsidaryti šioje platformoje investavimo sąskaitą, pareiškėjas turėjo sumokėti šiai platformai 900 PLN pradinį mokestį. Sumokėjęs pradinį mokestį, pareiškėjas NCF platformos prašymu įdiegė savo įrenginyje nuotolinio valdymo programą „AnyDesk“ (toliau – *AnyDesk*). Pareiškėjo teigimu, NCF platformos atstovas nuolat ragino jį atlikti didesnes investicijas. Kai pareiškėjas atsisakė tai padaryti, NCF platformos atstovas pasiūlė jam atsiimti platformai pervestas lėšas su pelnu. Norėdamas atgauti šias lėšas, pareiškėjas turėjo prisijungti prie elektroninės bankininkystės. Pareiškėjas teigė tuo metu nesupratęs, kad NCF atstovas per *AnyDesk* įgijo prieigą prie jo sąskaitų, tačiau pabrėžė, kad niekam neperdavė SMS žinutėmis gautų kodų, skirtų jungtis prie šių sąskaitų. Pareiškėjas taip pat nurodė, kad nepažįstamam asmeniui per kriptoturto platformą buvo pervesta bendra 78 397,96 PLN suma, tačiau gavusi šią sumą *NFC* platforma taip ir nesuteikė pareiškėjui sutartų mokymo paslaugų, todėl jis prašo banko grąžinti ginčijamų mokėjimo operacijų sumas.

2021 m. gruodžio 27 d. pareiškėjas pakartotinai susisiekė su banku per mobiliąją programėlę ir paprašė atšaukti ginčijamas mokėjimo operacijas. Kreipimesi nurodė, kad buvo suklaidintas gavėjų, tačiau detalesnių aplinkybių tuo metu nepakomentavo.

2021 m. gruodžio 28 d. bankas, elektroniniu paštu atsakydamas į pareiškėjo 2021 m. gruodžio 15 d. prašymą, informavo jį, kad pareiškėjo pateikta informacija yra nepakankama vidiniam tyrimui atlikti, todėl banko atstovai papildomai susisieks su juo per mobiliąją programėlę dėl papildomos informacijos.

2021 m. gruodžio 28 d. bankas per mobiliąją programėlę susisiekė su pareiškėju. Bendraudamas su banko atstovu, pareiškėjas papasakojo, kad, sumokėjęs *NFC* platformai 900 PLN pradinį mokestį, kitą dieną jam buvo paskirtas *NFC* platformos brokeris Y. Y. Padedamas šio brokerio pareiškėjas per investavimo platformą „Utip“ investavo 80 000 PLN ir, prekiaudamas nafta ir bitkoinais (angl. *bitcoin*), uždirbo 66 000 USD pelno. Pareiškėjas nurodė, kad buvo patenkintas *NFC* platformos ir jos brokerio teikiamomis paslaugomis, kol nepastebėjo, kad iš jo sąskaitos buvo pervestos lėšos. Dalis šių lėšų, kaip teigė pareiškėjas, buvo pervestos ir gavėjams. Minėto pokalbio metu pareiškėjas taip pat pateikė bankui dalį banko 2021 m. gruodžio 6 d. prašytų duomenų, reikalingų pareiškėjo gaunamų lėšų kilmę ir šaltiniui nustatyti bei patikrinti.

Įvertinęs pareiškėjo pateiktus ir banko turimus duomenis apie ginčijamas mokėjimo operacijas, bankas 2022 m. gruodžio 30 d. informavo pareiškėją, kad prašymo kompensuoti ginčijamų mokėjimo operacijų sumas netenkins, tačiau kreipėsi į galutinių jų sumų gavėjų finansų įstaigas dėl galimybės atšaukti ginčijamas mokėjimo operacijas ir grąžinti jų sumas pareiškėjui.

Įvertinęs gautus iš pareiškėjo dokumentus apie jo gaunamų lėšų kilmę ir šaltinius, bankas nustatė, kad jie yra netinkamos paskirties ir neįrodantys pareiškėjo gaunamų lėšų kilmės ir šaltinio. Atsižvelgdamas į tai, bankas 2022 m. sausio 11 d. priėmė sprendimą nutraukti su pareiškėju sutartinius santykius ir tą pačią dieną informavo pareiškėją, kad po 60 dienų nutrauks su pareiškėju sudarytą Sutartį, ir paprašė iki nurodyto termino *Revolut* sąskaitoje esančias lėšas persivesti į pareiškėjo mokėjimo sąskaitą kitoje finansų įstaigoje. Apie šį sprendimą bankas pakartotinai priminė pareiškėjui 2022 m. sausio 21 d., 2022 m. kovo 2 d. ir kovo 12 d. siųstais pranešimais.

2022 m. kovo 14 d. Lietuvos bankas gavo pareiškėjo prašymą išnagrinėti tarp šalių kilusį ginčą ir rekomenduoti bankui grąžinti (kompensuoti) pareiškėjui ginčijamų mokėjimo operacijų sumas. Kreipimesi pareiškėjas nurodė, kad sudarė sutartį su NCF platforma, joje jam buvo atidaryta investavimo sąskaita, pareiškėjas sumokėjo platformai pradinį mokestį, o vėliau NCF platformos atstovo paragintas atliko paskesnius mokėjimus, kad galėtų investuoti į naftos ir valiutų prekybą. Pareiškėjo teigimu, NCF platforma jam garantavo, kad su kiekvienu atliktu mokėjimu pareiškėjas uždirbs 10 proc. tokio mokėjimo siekiantį pelną. Laikui bėgant, pareiškėjas teigia supratęs, kad NCF platforma galimai vykdo fiktyvią veiklą, todėl paprašė grąžinti lėšas, kurias jai buvo pervedęs, tačiau platforma šių lėšų pareiškėjui negrąžino. Atsižvelgdamas į tai, kad negavo iš platformos sutartų paslaugų, pareiškėjas kreipėsi į banką dėl NCF platformos naudai pervestų lėšų grąžinimo, tačiau bankas atsisakė tenkinti pareiškėjo prašymą.

Kreipimesi pareiškėjas taip pat užsiminė apie tai, kad bankas nusprendė nutraukti su juo sutartinius santykius, tačiau jokių reikalavimų atnaujinti nutrauktus sutartinius santykius ir (ar) sukurti naujus nekėlė.

2022 m. kovo 21 d. Lietuvos bankas paprašė pareiškėjo pašalinti nustatytus kreipimosi trūkumus, taip pat nurodyti, ar pareiškėjas kelia bankui reikalavimus dėl jo sprendimo nutraukti su pareiškėju sutartinius santykius, ir jeigu taip, kokius.

2022 m. balandžio 29 d. pareiškėjas pateikė Lietuvos bankui patikslintą kreipimąsi. Patikslintame kreipimesi pakartotinai prašė rekomenduoti bankui grąžinti ginčijamų mokėjimo

operacijų sumas, nurodė panašias, kaip ir pirminiame prašyme nurodytos, aplinkybes dėl bendradarbiavimo su NCF platforma, tačiau, priešingai, negu pradiniame prašyme, papildomai nurodė, kad tai, jog ginčijamos mokėjimo operacijos buvo atliktos naudojantis *AnyDesk* ir NCF platforma jį suklaidino dėl atliktų ginčijamų mokėjimo operacijų paskirties, todėl ginčijamos mokėjimo operacijos negali būti laikomos autorizuotomis. Patikslintame kreipimesi, nors ir minimaliai, užsiminė, kad buvo informuotas apie banko sprendimą nutraukti su juo sutartinius santykius, jokių reikalavimų ir (ar) prašymų, susijusių su tokiu banko sprendimu, nekėlė (kaip minėta pirmiau, pareiškėjas dėl to buvo atskirai perklaustas), t. y. patikslintame kreipimesi Lietuvos banko prašė tik rekomenduoti bankui kompensuoti ginčijamų mokėjimo operacijų sumas.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi bankas nurodė nesutinkantis su pareiškėjo reikalavimu ir prašė jį atmesti. Bankas teigė pagrįstai priėmęs vykdyti ir įvykdęs ginčijamas mokėjimo operacijas, nes jos buvo tinkamai autorizuotos paties pareiškėjo (įrodymai, patvirtinantys ginčijamų mokėjimo operacijų autorizavimą, pateikti). Banko teigimu, ginčijamos mokėjimo operacijos buvo įvykdytos laikantis Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 1 dalies ir 50 straipsnio nuostatų, taip pat Sutarties 14 punkto nuostatų. Bankas paaiškino, kad, atlikdamas ginčijamas mokėjimo operacijas, pareiškėjas mobiliojoje programėlėje turėjo ne tik įvesti kiekvieno gavėjo duomenis, bet ir kiekvieną iš jų atskirai patvirtinti, taip pat patvirtinti kiekvieną atliekamą ginčijamą mokėjimo operaciją, suveddamas SMS žinutėmis į telefoną gautus saugos kodus (tokiu būdu patvirtintos ginčijamos mokėjimo operacijos Nr. 1 ir 2) arba paspaudęs ant patvirtinimo žinutės telefone (tokiu būdu buvo patvirtintos ginčijamos mokėjimo operacijos 3, 4, 5, 6 ir 7). Banko vidaus sistemų duomenimis, visus šiuos veiksmus atliko pats pareiškėjas, naudodamasis telefonu su jame įdiegta programine įranga „Android“. Šį telefoną pareiškėjas naudojo tiek atidarant *Revolut* sąskaitą, tiek sutartinių santykių su banku metu. Bankas taip pat atkreipė dėmesį, kad iki atliekant ginčijamas mokėjimo operacijas ir jas atliekant banko programėlėje pareiškėjui buvo teikti įspėjimai apie galimas rizikas atliekant mokėjimus naujiems ir (ar) galimai nežinomiems gavėjams, tačiau pareiškėjas jų nepaisė.

Pasisakydamas dėl ginčijamų mokėjimo operacijų atšaukimo galimybių, bankas pabrėžė, kad pareiškėjas pirmą kartą į banką dėl ginčijamų mokėjimo operacijų atšaukimo kreipėsi praėjus trylikai dienų nuo paskutinės ginčijamos mokėjimo operacijos (Nr. 7) įvykdymo. Nepaisydamas to bankas, siekdamas padėti pareiškėjui, kreipėsi į galutinių gavėjų finansų įstaigas dėl galimybės atšaukti ginčijamas mokėjimo operacijas ir gražinti jų sumas pareiškėjui, tačiau keturios iš šių įstaigų informavo banką, kad lėšų gražinimas yra nebeįmanomas, o likusios trys, net ir po pakartotinių banko kreipimųsi, jam taip ir neatsakė.

Komentuodamas savo sprendimo nutraukti su pareiškėju sutartinius santykius aplinkybes, bankas nurodė, kad šį sprendimą priėmė, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 18 straipsniu bei Sutarties 24 punktu, suteikiančiu bankui teisę vienašališkai nutraukti Sutartį, apie tai įspėjus pareiškėją ne vėliau kaip likus 60 kalendorių dienų iki numatomos Sutarties nutraukimo datos. Bankas papildomai atkreipė dėmesį, kad, nepaisant to, kad 60 dienų įspėjimo apie Sutarties nutraukimą terminas suėjo 2022 m. kovo mėnesį, Sutartis yra tebegaliojanti (nenutraukta), nes pareiškėjo *Revolut* sąskaitoje tebėra teigiamas piniginių lėšų likutis.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Lietuvos bankas ginčo nagrinėjimo proceso metu neatlieka Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 42¹ straipsnyje reglamentuotų patikrinimų, skirtų faktinėms aplinkybėms, susijusioms su Lietuvos banko prižiūrimo finansų rinkos dalyvio galimu Lietuvos banko kompetencijai priskirtų teisės aktų reikalavimų pažeidimu, nustatyti ir įvertinti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Ginčas kilo dėl banko atsisakymo gražinti (kompensuoti) pareiškėjui ginčijamų mokėjimo operacijų sumas (iš viso 5 778 GBP ir 62 100 PLN).

Kaip matyti, pareiškėjo nurodytos aplinkybės apie atliktas ginčijamas mokėjimo operacijas yra gana nenuoseklios ir netgi prieštaringos, tačiau savo pradiniame kreipimesi pareiškėjas aiškiai ir nedviprasmiškai nurodė, kad ginčijamas mokėjimo operacijas atliko pats, norėdamas investuoti

ir iš šių investicijų gauti pelno, o supratęs, kad negauna sutartų paslaugų ir negali tiesiogiai atgauti investavimui pervestų lėšų, kreipėsi į banką su prašymu gražinti ginčijamų mokėjimo operacijų sumas. Patikslintame kreipimesi, nors ir užsiminė apie tai, kad NCF platformos atstovas galėjo turėti prieigą prie jo sąskaitų, pareiškėjas neteigė, kad ginčijamos mokėjimo operacijos atliktos ne jo ar be jo žinios. Priešingai, pareiškėjas nurodė, kad buvo suklaidintas dėl ginčijamų mokėjimo operacijų paskirties, todėl mano, kad ginčijamos mokėjimo operacijos negali būti laikomos autorizuotomis ir jų sumos turi būti jam gražintos. Šios aplinkybės, Lietuvos banko nuomone, rodo, kad pareiškėjas klaidingai suvokia mokėjimo operacijų autorizavimo sampratą, nepagrįstai autorizavimą siedamas su vėliau paaiškėjusiomis nepageidautinomis ginčijamų mokėjimo operacijų atlikimo pasekmėmis, o ne su ginčijamų mokėjimo operacijų atlikimo metu jo paties sąmoningai ir kryptingai atliktais veiksmais, kurie Mokėjimų įstatymo kontekste ir šalių sutartiniuose santykiuose reiškė ginčijamų mokėjimo operacijų autorizavimą. Tiek Lietuvos bankui, tiek ir bankui pareiškėjas buvo nurodęs, kad į banką dėl ginčijamų mokėjimo operacijų sumų gražinimo kreipėsi dėl to, kad negavo iš NCF platformos sutartų paslaugų po to, kai jai buvo pervestos lėšos. Be to, bendraudamas su banku pareiškėjas buvo aiškiai nurodęs, kad pats pervedė lėšas NCF platformai, per šią platformą investavo 80 000 PLN ir netgi iš to uždirbo 66 000 USD pelno. Pareiškėjo nurodytos aplinkybės leidžia daryti išvadą, kad ginčijamos mokėjimo operacijos buvo autorizuotos paties pareiškėjo.

Atsižvelgdamas į tai, kad ginčo byloje nenustatyta aplinkybių, kurios keltų abejonių dėl ginčijamų mokėjimo operacijų autorizuotumo, taip pat į tai, kad pareiškėjas, nors ir keitė savo paaiškinimus, bet iš esmės neginčijo to, kad pats atliko ginčijamas mokėjimo operacijas ir, netgi priešingai, tai ne kartą bankui ir Lietuvos bankui pats pabrėžė, Lietuvos bankas daro išvadą, kad tarp šalių nėra ginčo dėl ginčijamų mokėjimo operacijų autorizavimo. Dėl to ginčijamų mokėjimo operacijų autorizavimo klausimas sprendime nebus plačiau analizuojamas, o ginčijamos mokėjimo operacijos laikytinos autorizuotomis.

Nors kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjas užsimena apie banko sprendimą nutraukti su juo Sutartį, konkrečių reikalavimų bankui dėl tokio sprendimo, nors ir buvo atskirai dėl to perklaustas, nekelia. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas jokių su tuo susijusių reikalavimų nekelia, ir į tai, kad, remiantis banko pateikta informacija, Sutartis nėra nutraukta, sutarties nutraukimo klausimas nebus plačiau analizuojamas ir šiame sprendime dėl jo atskirai nebus pasisakoma.

Nagrinėjamu atveju esminis pareiškėjo reikalavimas yra tai, kad bankas kompensuotų pareiškėjui ginčijamų mokėjimo operacijų sumas. Tokį reikalavimą pareiškėjas grindžia tuo, kad negavo iš trečiosios šalies (NCF platformos) sutartų paslaugų. Bankas teigia tinkamai įvykdęs pareiškėjo autorizuotas ginčijamas mokėjimo operacijas, o prieš jas įvykdydamas netgi įspėjo pareiškėją apie galimas sukčiavimo rizikas, todėl neturi pareigos kompensuoti pareiškėjui šių mokėjimo operacijų sumų.

Ginčas kilo iš pareiškėją ir banką siejančių mokėjimo paslaugų teikimo santykių. Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą, mokėjimo paslaugų teikimą, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas.

Vertinant pareiškėjo keliamo reikalavimo pagrįstumą, svarbu pažymėti, kad autorizuotų mokėjimo operacijų įvykdymo atveju mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas neturi imperatyvios pareigos gražinti mokėtojui jų sumų, išskyrus Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatytus lėšų gavėjo ar per lėšų gavėją inicijuotų mokėjimo operacijų sumų gražinimo atvejus, kurie nagrinėjamu atveju nėra aktualūs, nes ginčijamos mokėjimo operacijos buvo inicijuotos tiesiogiai iš *Revolut* sąskaitos. Lietuvos banko vertinimu, kitais, negu paminėtas, atvejais pareiga gražinti mokėtojui autorizuotos mokėjimo operacijos sumą bankui galėtų kilti nebent tik tada, jeigu būtų nustatyta, kad bankas ją įvykdė netinkamai arba jos visai neįvykdė (Mokėjimų įstatymo 51 straipsnis).

Mokėjimų įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, kai mokėjimo nurodymą tiesiogiai inicijuoja mokėtojas, jo mokėjimo paslaugų teikėjas atsako mokėtojui už tinkamą mokėjimo operacijos įvykdymą, nebent mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas žino ir gali patvirtinti mokėtojui ir gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas gavo mokėjimo operacijos sumą, kaip nustatyta šio įstatymo 46 straipsnyje, reglamentuojančiame mokėjimo į mokėjimo sąskaitas operacijų vykdymo terminus. Iš turimų duomenų matyti, kad bankas mokėjimo nurodymus dėl ginčijamų mokėjimo operacijų atlikimo įvykdė pagal juose nurodytus unikalius identifikatorius ir įskaitė jų sumas į mokėjimo nurodymuose nurodytų gavėjų mokėjimo sąskaitas Mokėjimų įstatymo 49 straipsnyje nustatytais terminais. Taigi, pagrindo teigti,

kad mokėjimo nurodymai buvo įvykdyti netinkamai ar pavėluotai, nėra.

Be to, iš pateiktų duomenų matyti, kad bankas dėjo pastangas tam, kad pareiškėjas būtų iš anksto įspėtas apie galimas sukčiavimo rizikas, tinkamai jas įsivertintų ir, jei nėra tikras dėl gavėjų patikimumo, neatliktų jiems ginčijamų mokėjimo operacijų. Bankas pateikė įrodymus, patvirtinančius, kad, mobiliojoje programėlėje pridėdamas ir patvirtindamas gavėjus, pareiškėjas kaskart atskirais banko pranešimais buvo informuotas apie galimas sukčiavimo rizikas, o pradiniai mokėjimai, kurie buvo atlikti tiems patiems gavėjams pirmą kartą, siekiant apsaugoti pareiškėją, buvo atmesti. Minėtuose pranešimuose pareiškėjui taip pat buvo paaiškinta, kad, jei jis pageidauja, gali pakartotinai atlikti mokėjimus tiems patiems gavėjams ir šie mokėjimai pakartotinai nebus atmesti, tačiau, paaiškėjus, kad jie buvo atlikti sukčiams, pareiškėjas gali prarasti savo lėšas. Byloje nėra duomenų, kad pareiškėjas, gavęs minėtus pranešimus, būtų kreipęsis į banką ir siekęs išsiaiškinti tokių pranešimų ir (ar) pradinių mokėjimų atmetimo priežastis, nors, remiantis šalių pateikta informacija, turėjo tokią galimybę. Įvertinus tai, kad, nors ir gavo minėtus pranešimus, pareiškėjas pakartotinai atliko mokėjimus tiems patiems gavėjams, t. y. ginčijamas mokėjimo operacijas, darytina išvada, kad galimos rizikos, dėl kurių jis buvo įspėtas, pareiškėjui tuo metu buvo priimtinos ir jis aktyviais veiksmais siekė ginčijamų mokėjimo operacijų įvykdymo.

Mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad mokėtojas bet kuriuo metu iki šio įstatymo 44 straipsnyje nustatyto neatšaukiamumo momento gali panaikinti sutikimą įvykdyti mokėjimo operaciją. Mokėjimų įstatymo 44 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad mokėjimo paslaugų vartotojas negali atšaukti mokėjimo nurodymo po to, kai jį gauna mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas, išskyrus šiame straipsnyje nustatytas išimtis. To paties straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad po to, kai mokėjimo nurodymas yra gautas mokėjimo paslaugų teikėjo, jį atšaukti galima tik tuo atveju, jeigu dėl to susitaria mokėjimo paslaugų vartotojas ir atitinkamas mokėjimo paslaugų teikėjas, o šio straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais būtinas ir gavėjo sutikimas.

Iš bylos duomenų matyti, kad dėl ginčijamų mokėjimo operacijų pareiškėjas kreipėsi į banką praėjus trylikai dienų nuo paskutinės ginčijamos mokėjimo operacijos (Nr. 7) atlikimo ir dvidešimt trims dienoms nuo pirmos ginčijamos mokėjimo operacijos (Nr. 1) atlikimo, t. y. kai visos ginčijamos mokėjimo operacijos jau buvo įvykdytos ir jų sumos buvo ne tik įskaitytos į gavėjų mokėjimo sąskaitas banke, bet ir spėtos pervesti į mokėjimo sąskaitas kitose finansų įstaigose. Taigi pareiškėjas į banką kreipėsi suėjus Mokėjimų įstatymo 44 straipsnio 1 dalyje nustatytam terminui, po kurio atšaukti mokėjimo nurodymo nėra galimybės, nebent yra to paties straipsnio 4 dalyje nurodytos aplinkybės, t. y. jei dėl to susitaria mokėjimo paslaugų vartotojas ir atitinkamas mokėjimo paslaugų teikėjas ir, kai taikoma, yra gautas lėšų gavėjo sutikimas.

Kaip matyti iš bylos duomenų, atsižvelgdamas į tai, kad ginčijamų mokėjimo operacijų sumos pareiškėjo kreipimosi į banką metu jau buvo pervestos į mokėjimo sąskaitas kitose finansų įstaigose, bankas, siekdamas padėti pareiškėjui atgauti lėšas, kreipėsi į šias finansų įstaigas dėl ginčijamų mokėjimo operacijų atšaukimo ir jų sumų sugražinimo, tačiau jų atgauti nepavyko. Remiantis šiomis aplinkybėmis, darytina išvada, kad nors bankas sudarė pareiškėjui papildomą galimybę mėginti atšaukti ginčijamas mokėjimo operacijas (Mokėjimų įstatymo 44 straipsnio 4 dalis), ginčijamų mokėjimo operacijų atšaukimas nebebuvo galimas dėl ne nuo banko priklausančių priežasčių, kurios, Lietuvos banko vertinimu, gali būti prilygintos Mokėjimų įstatymo 44 straipsnio 4 dalyje nurodytam būtino lėšų gavėjo sutikimo atšaukti įvykdytą mokėjimo operaciją negavimui. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad banko atsisakymas atšaukti ginčijamas mokėjimo operacijas buvo teisėtas ir pagrįstas.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus duomenis, pagrindo teigti, kad nagrinėjamu atveju bankui kyla (galėtų kilti) pareiga kompensuoti pareiškėjui ginčijamų mokėjimo operacijų sumas, nenustatyta, todėl pareiškėjo reikalavimas yra atmestinas.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po

Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Teisės taikymo ir teisėkūros skyriaus vadovė,
pavaduojanti departamento direktorių

Eglė Lukošienė